

Mange enlige forsørgere har svag økonomisk tilskyndelse til at gøre en ekstra indsats

Skatten på den sidst tjente krone – marginalskatten – har betydning for det økonomiske incitament til at gøre en ekstra arbejdsindsats. Fx hvor meget en sygeplejerske eller maskinmester får ud af at tage en ekstra vagt, at videreudanne sig eller søge et nyt og bedre lønnet job.

Hvis man kun betragter skattesystemet og ikke tager højde for aftrapningen af indkomstafhængige ydelser, vil man overvurdere det økonomiske incitament til at gøre en ekstra arbejdsindsats. I denne analyse beregnes sammensatte marginalprocenter for beskæftigede, hvor der ud over indkomstskatter også tages højde for aftrapning af indkomstafhængige ydelser som fx boligstøtte og tilskud til daginstitutionsbetaling.

Som følge af aftrapningen af indkomstafhængige ydelser får nogle beskæftigede en sammensat marginalprocent, der er noget højere end marginalskatten for en topskatteyder. Det gælder især mange enlige forsørgere. Aftrapningen af indkomstafhængige ydelser skal ses i lyset af et ønske om at målrette sociale ydelser mod de personer og familier, der har det største behov.

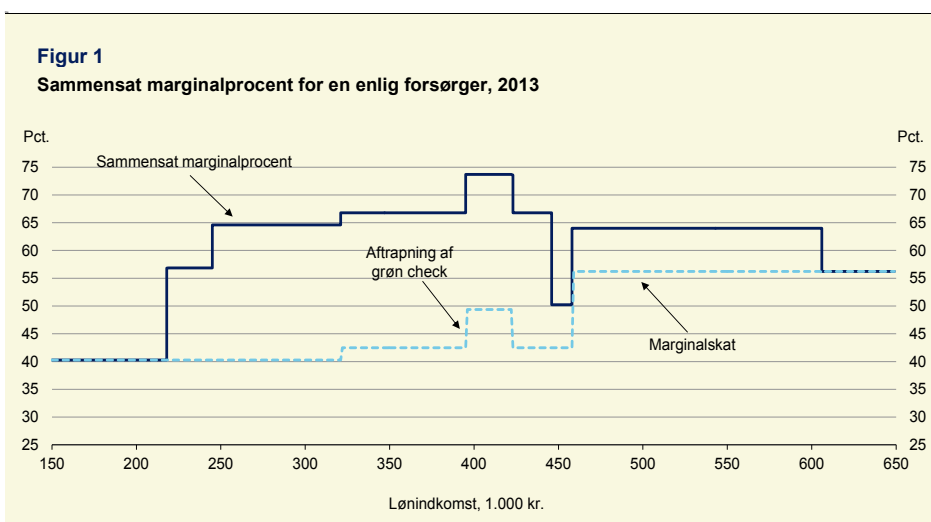
Skattereformen fra juni 2012 reducerer marginalskatten markant for brede grupper på arbejdsmarkedet og bidrager dermed også til, at antallet af fuldtidsbeskæftigede med høje sammensatte marginalprocenter falder. Sammenholdt med 2013 vil antallet af fuldtidsbeskæftigede med en sammensat marginalprocent over 60 pct. være nedbragt med godt 4.500 personer, når skattereformen er fuldt indfasat. Enlige forsørgere tegner sig for omkring 3.000 personer ud af det samlede fald, hvilket skal ses i lyset af det nye særlige beskæftigelsesfradrag til enlige forsørgere.

Skattereformen bidrager også til, at mange enlige forsørgere får et styrket incitament til at være i beskæftigelse. Enlige forsørgere er i dag overrepræsenteret i gruppen med svage økonomiske incitamenter til beskæftigelse, jf. Økonomisk Analyse, august 2012.

Sammensatte marginalprocenter

Beregningen af den sammensatte marginalprocent kan illustreres med et eksempel: En enlig forsøger, der bor til leje og har to børn i daginstitution, vil med en årlig lønindkomst i størrelsesordenen 250-400.000 kr. have en marginalskat på 40-42 pct., *jf. figur 1*.

Men den sammensatte marginalprocent vil ligge på 65-67 pct., dvs. en sammensat marginalprocent, der ligger et godt stykke over marginalsatten for en topskatteyder.

Anm.: Gældende regler i 2013. Der er lagt følgende forudsætninger til grund: Lejlighed på 125 kvadratmeter med en månedlig husleje på 7.500 kr. To børn i hhv. børnehave og SFO. Kontingent til a-kasse/efterløn og fagforening udgør ca. 17.000 kr. om året.

Kilde: Egne beregninger på familietypermodellen.

Se boks 1 for data- og metodegrundlaget ved beregning af sammensatte marginalsatter.

Boks 1

Data- og metodegrundlag ved beregning af sammensatte marginalprocenter

Beregningerne af sammensatte marginalprocenter er i denne analyse foretaget på registerdata for 2011, der er fremskrevet til pris- og lønniveauet i 2013, samt gældende regler i 2013. Beregningerne omfatter fuldtidsbeskæftigede lønmodtagere og selvstændige.

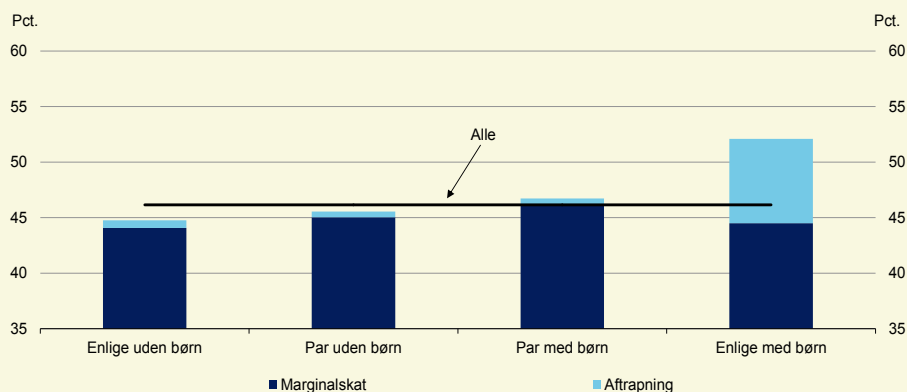
(fortsættes)

Boks 1 (fortsat)

Datagrundlaget for beregningerne er en stikprøve af befolkningen, der omfatter 3,3 pct. af befolkningen og disse personers familiemedlemmer (lovmodellens datagrundlag).

Beregningerne tager udgangspunkt i en forøgelse af lønindkomsten med 1.000 kr. for hver person, og ved hjælp af lovmodellen beregnes, hvor meget personerne skulle have betalt ekstra i indkomstskat, og hvor meget deres offentlige ydelser, herunder ægtefælle eller samlevers sociale pension, ville være blevet reduceret som følge af indkomstfremgangen, *jf. bilag 1*. Den sammensatte marginalprocent kan således beregnes ved at sætte summen af den ekstra indkomstskat og reduktionen i offentlige ydelser i forhold til indkomstforøgelsen.

I 2013 var den gennemsnitlige sammensatte marginalprocent 46 pct. for alle fuldtidsbeskæftigede. Enlige forsørgere er den gruppe, som har den højeste sammensatte marginalprocent i gennemsnit. For enlige forsørgere udgør den gennemsnitlige sammensatte marginalprocent ca. 52 pct., mens den for par og enlige uden børn ligger noget under 50 pct., *jf. figur 2*.

Figur 2**Sammensat marginalprocent for beskæftigede, 2013**

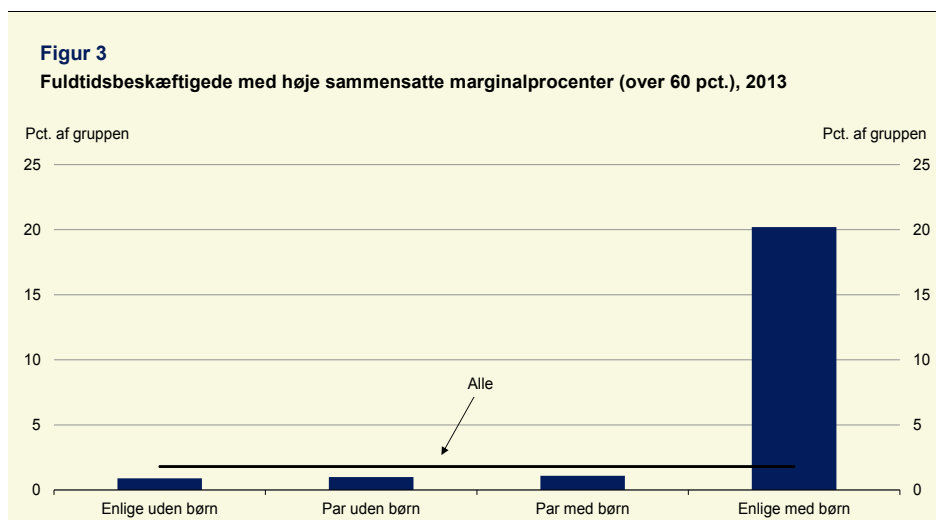
Kilde: Egne beregninger på lovmodellen.

De sammensatte marginalprocenter for enlige forsørgere skal ses i lyset af, at bidraget fra aftrapningen af indkomstafhængige ydelser i gennemsnit udgør 7½ pct.point for denne gruppe. For andre grupper udgør bidraget i størrelsesordenen ½ pct.point, *jf. figur 2*.

Den *gennemsnitlige* sammensatte marginalprocent kan dog dække over betydelige forskelle inden for grupperne.

Høje sammensatte marginalprocenter

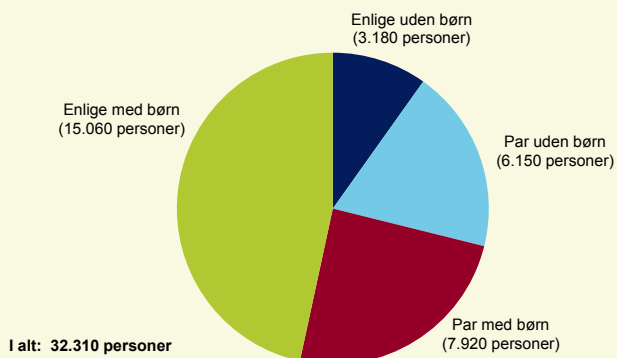
Andelen af enlige forsørgere med høje sammensatte marginalprocenter er langt større end for andre grupper af fuldtidsbeskæftigede. Blandt enlige forsørgere er det ca. 20 pct., som har en sammensat marginalprocent på over 60 pct., mens det for andre grupper er ca. 1 pct., jf. figur 3.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellen.

Enlige forsørgere udgør derfor en meget stor del af gruppen med høje sammensatte marginalprocenter. Ca. 32.000 fuldtidsbeskæftigede har en sammensat marginalprocent over 60 pct. i 2013, og heraf er ca. 15.000 enlige forsørgere, jf. figur 4.

Figur 4
Fuldtidsbeskæftigede med høje sammensatte marginalprocenter (over 60 pct.), 2013

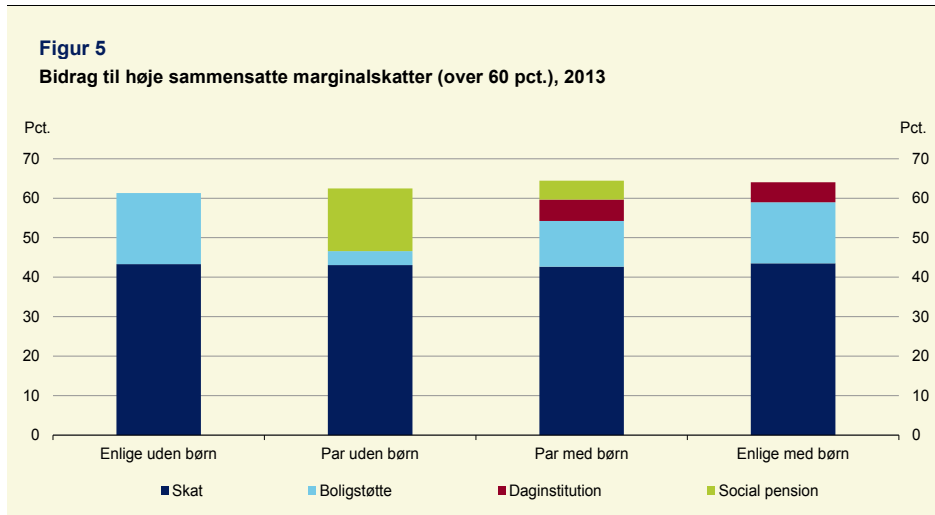

Kilde: Egne beregninger på lovmodellen.

Årsager til høje sammensatte marginalprocenter

For enlige uden børn er det aftrapningen af boligstøtte, der trækker de høje sammensatte marginalprocenter, mens det for par uden børn hovedsageligt er aftrapningen af ægtefælle eller samlevers sociale pension, der bidrager til høje sammensatte marginalprocenter, *jf. figur 5*.

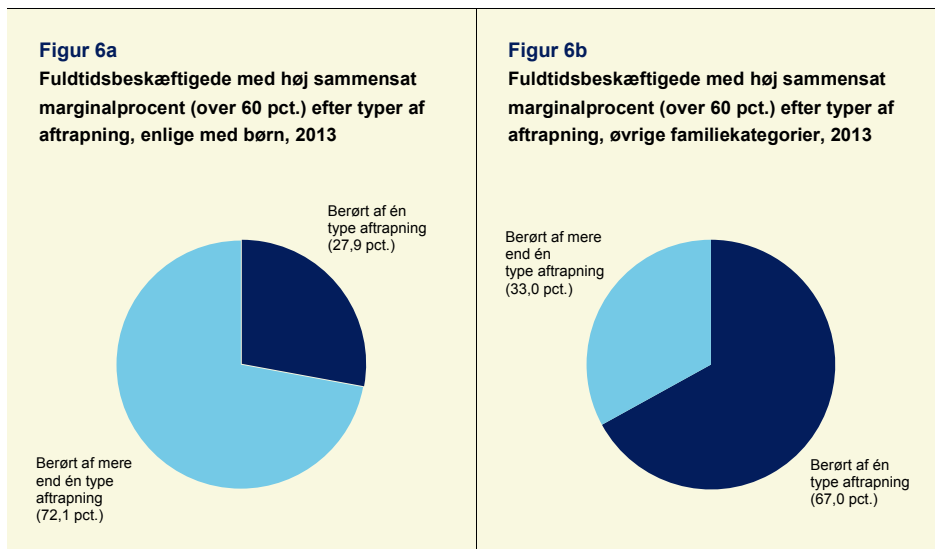
For par med børn er billedet mere sammensat, men det væsentligste bidrag kommer fra aftrapningen af boligstøtte. For enlige forsørgere kommer det væsentligste bidrag også fra aftrapningen af boligstøtte.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellen.

Ser man nærmere på gruppen af enlige forsørgere, viser det sig imidlertid, at de i langt højere grad er berørt af mere end én type af aftrapning end øvrige familiekategorier, *jf. figur 6.a og figur 6.b.*

En væsentlig årsag til, at enlige forsørgere i mange tilfælde får en høj sammensat marginalprocent, er således, at de både er berørt af aftrapning af boligstøtte og af tilskud til daginstitutionsbetaling.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellen.

Hvorvidt én type aftrapning er nok til at give en høj sammensat marginalprocent, afhænger af en række forhold. Når det gælder ægtefælles eller samlevers sociale pension, afhænger aftrapningen udelukkende af indkomsten. Aftrapningen af tilskuddet til daginstitution afhænger både af indkomsten, antallet af børn, børnenes alder og de kommunale takster for børnepassning. Og aftrapningen af boligstøtte afhænger både af indkomsten, antallet af børn, huslejen og boligens størrelse.

I boligstøttereglerne er familier med børn berørt af en række særregler. Børn øger det antal kvadratmeter, der kan gives støtte til, og maksimumsbeløbet for den husleje, der kan gives støtte til, sættes op, hvis der er børn i familien. Disse særregler indebærer, at antallet af personer, der er omfattet af modregning, øges, og dermed at flere familier bliver berørt af mere end én type aftrapning.

Aftrapningen af indkomstafhængige ydelser skal ses i lyset af et ønske om at målrette sociale ydelser mod de personer og familier, der har det største behov, typisk personer og familier med relativt lav indkomst.

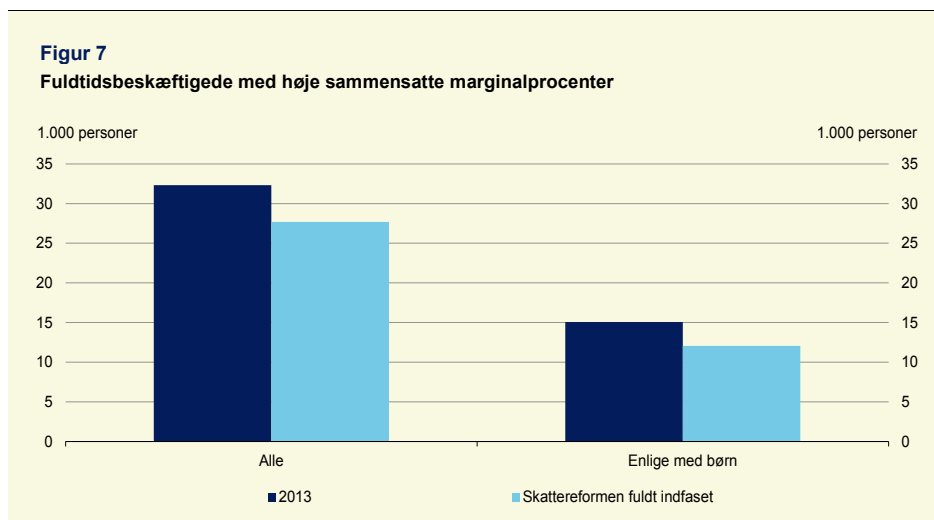
Samtidig kan der være et ønske om at begrænse de negative strukturvirkninger som følge af høje sammensatte marginalprocenter. Hvis ydelserne aftrappes over et kort indkomstinterval, vil det typisk betyde, at forholdsvis få oplever meget høje aftrappingsprocenter. Hvis ydelserne aftrappes over et langt indkomstinterval, vil det omvendt betyde, at forholdsvis mange bliver berørt og dermed får reduceret deres incitament til at gøre en ekstra arbejdsindsats.

Det vil kun være muligt *helt* at undgå de negative virkninger ved aftrapning af indkomstafhængige ydelser ved enten at afskaffe ydelserne eller at lade ydelserne være uafhængige af indkomsten.

Skattereformen og høje sammensatte marginalprocenter

Skattereformen fra juni 2012 reducerer marginalskatten markant for brede grupper på arbejdsmarkedet. I takt med, at skattereformen bliver fuldt indfaset, vil antallet af fuldtidsbeskæftigede med høje sammensatte marginalprocenter dermed også falde.

Sammenholdt med 2013 vil antallet af fuldtidsbeskæftigede med en sammensat marginalprocent over 60 pct. være nedbragt med godt 4.500 personer, når skattereformen er fuldt indfaset, *jf. figur 7*.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellen.

Blandt enlige forsørgere vil antallet af fuldtidsbeskæftigede med en sammensat marginalprocent over 60 pct. være nedbragt fra ca. 15.000 personer til ca. 12.000 personer. Enlige forsørgere tegner sig således for ca. 3.000 personer ud af det samlede fald på godt 4.500 personer, hvilket skal ses i lyset af det nye særlige beskæftigelsesfradrag til enlige forsørgere.

Bilag 1

Beregning og fortolkning af sammensatte procenter

Den sammensatte marginalprocent er i denne analyse beregnet som summen af:

- Marginalskatten i indkomstkattesystemet
- Aftrappingsprocent for boligstøtte
- Aftrappingsprocent for tilskud til daginstitutionsbetaling
- Aftrappingsprocent for ægtefælles/samlevers sociale pension
- Aftrappingsprocent for nedslag i ejendomsværdiskatten

Aftrappingsprocenterne for de forskellige indkomstafhængige ydelser mv. beregnes med udgangspunkt i en forøgelse af lønindkomsten på 1.000 kr. De sammensatte marginalprocenter beregnes under antagelse af, at forøgelsen af indkomsten har en umiddelbar virkning på aftrappingen. I nogle tilfælde sker aftrappingen dog med en vis forsinkelse. Det vil fx være tilfældet, hvis indkomstgrundlaget for aftrappingen er direkte eller indirekte baseret på forskudsopgørelsen, og hvis forskudsopgørelsen er baseret på indkomsterne fra den seneste årsopgørelse, der i så fald vil være to år gammel.